

TBMM Gündeminde bulunan 4817 Sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı Hakkında TMMOB görüşü ilgililerine iletildi.

“4817 SAYILI YABANCILARIN ÇALIŞMA İZİNLERİ HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI” HAKKINDA TMMOB GÖRÜŞÜ

GİRİŞ

4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce, Türkiye'de yabancıların çalışma izinleri çeşitli makamlar tarafından verildiğinden bu durum sık sık makamlar arası yetki tartışmasına neden olmaktaydı. Yetki tartışmasını ortadan kaldırmak, yabancıların çalışma izinlerini takip ve denetimin sağlanması için yetki tek elde toplandı ve bu yetki, 4817 sayılı Yasa ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na verildi.

Ülkemizde 1954 yılından başlayarak uzunca bir süre, 6235 sayılı TMMOB Yasası'nın 34 ve 35. maddeleri gereğince yabancı mühendis ve mimarların çalışma izinleri, TMMOB'nin görüşü alındıktan sonra Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca verilmekte idi.

Yasal durum böyle olmakla birlikte, Hazine Müsteşarlığı, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Yasası, Yabancı Sermaye Çerçeve Kararı ve Tebliği'nde verilmeyen bir yetkiye dayanarak, yabancı sermayeli şirketlerde çalışan yabancı mimar ve mühendisler akademik ve mesleki yeterlilik prosedürünü uygulamadan çalışma izinleri vermeye başladı. Hazine Müsteşarlığı tarafından hiçbir denetime tabi tutulmadan verilen çalışma izinlerinin sayısı o kadar çoğaldı ki, devletin yetkili makamları bu sayıyı tespit etmekte zorlandıklarını çeşitli toplantılarda dile getirmektedirler.

Yetki tartışmasının, tespitinin imkansız hale geldiği noktada, çalışma izinlerinin tek merkezde toplanması amacıyla, 27 Şubat 2003 yılında 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun TBMM'de kabul edilmiştir. Anılan yasanın 26 ve 27. maddeleri, 6235 sayılı Yasa'nın 34 ve 35. maddelerinde değişiklik yapmış ve bu değişiklik sonucu, Türkiye'de mesleğini

icra etmek için gelen yabancı mimar ve mühendislerin çalışma izinleri, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile TMMOB'nin görüşü alındıktan sonra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca verileceğini hükme bağlamıştır. Yasanın hazırlık aşamasında, 24.1.2003 tarihli TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu'nda; “tasarı hazırlanırken öncelikle ulusal mevzuatımızdaki hükümler ile ülkemizin taraf olduğu ikili ya da çok taraflı sözleşmelerdeki hükümlerin dikkate alındığı ve yabancı istihdamının yasal çerçevede olmasının gerek ülkemizin menfaatleri, gerekse yabancı çalışanlar için büyük önem arz ettiği, tasarının Avrupa Birliği Türkiye Ortaklık Hukuku ve karşılıklılık esasını temel alınarak hazırlandığı ve paralel düzenlemeler yapıldığı” belirtilmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 4817 sayılı Yasa'nın 22. maddesine dayanarak hazırladığı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği'ni 29.08.2003 tarih 25214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlayarak yürürlüğe koymuştur. Ancak, aradan bir yıl geçmeden bu yönetmeliğe, 4817 sayılı Yasa'nın amacına aykırı düzenlemeler eklemiştir.

Bakanlık, Uygulama Yönetmeliği'nin 55. maddesine eklemiş olduğu (i) bendi ve II fıkra ile, Yasa düzenlemelerine aykırı olarak akademik ve mesleki yeterlilik konusunda muafiyet hükmü getirmiştir. Madde 55/I (i) bendinde, “Türkiye'nin taraf olduğu ikili ya da çok taraflı sözleşmeler gereğince veya konsorsiyumlar tarafından yürütülecek ulusal, uluslararası projelerde veya uluslararası kuruluşlarda çalışacak yabancıların “çalışma izni almalarına gerek bulunmamaktadır”. Ayrıca, “Ancak, mesleki hizmetler kapsamında olup, muafiyet hükümlerine tabi yabancı mimar, mühendis ve şehir plancılarının, hizmet sürelerinin bir ayı aşması, (i) bendi kapsamındaki ise bir yılı aşması

durumunda akademik ve mesleki yeterliliğini tamamlayarak Bakanlıktan çalışma izni alması, ilgili meslek kuruluşuna geçici üye olması ve ulusal kurum ve kuruluşların uygulamalarına uyması zorunludur.” denmektedir.

Bu düzenlemenin anlamı, Türkiye’de bir yıl süre ile mimar ve mühendis sıfatıyla çalışan bu kişilerin, mesleki ve akademik yeterliliklerine Bakanlıkça gerek görülmedir. Bu değişiklik, 55/III fıkrası ile birlikte değerlendirildiğinde, II. fıkra kapsamında çalışanların müteakip kereler bir yıllık uzatmalarla akademik ve mesleki yeterliliklerini tamamlamadan çalışmasının önü açılmıştır. Bir yıllık gibi görünen muafiyet hükmünün aslında tam bir muafiyet içerdiği tartışmasızdır.

Yönetmeliğin Geçici I. maddesi, “Mesleki hizmetler kapsamında çalışma izni uzatma talebinde bulunan yabancıların Kanunun yürürlüğe girmesinden önce diğer merciler tarafından verilen çalışma izinleri akademik ve mesleki yeterliliğe ilişkin prosedürün tamamlanabilmesi için bir yılı geçmemek kaydıyla uzatılabilir” değişikliği ile de daha önce Hazine Müsteşarlığı’nca yasalara aykırı olarak verilmiş, kayıt altına alınmamış, akademik ve mesleki yeterlilikleri tespit edilmemiş kişilerin, çalışma sürelerini uzatma taleplerinde mesleki yeterlilik prosedürünün uygulanması için ek bir yıllık süre öngörülmüştür. Bu düzenleme ile, yasalara aykırı olarak ülkemizde çalışan kişilerin durumu yasal hale getirilmek istenmiştir.

Anılan Yönetmelik değişikliği Birliğimiz tarafından dava konusu edilmiş ve Danıştay 8. ve 10. Dairelerinin ortak kararıyla dava konusu maddelerin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir. Danıştay 8. ve 10. Daire (2004/8649) ve İdari Dava Daireleri Kurulu (2005/861) kararlarında, “6235 sayılı Yasa’nın 36. maddesinde ise, 34. ve 35. maddeler gereğince gelen yabancı meslek mensuplarının Türkiye’de bir aydan fazla kaldıkları taktirde ihtisaslarına en yakın odaya müracaatla geçici aza olarak kayıt yaptıracakları hükme bağlanmıştır. Bu hükme göre, yabancı meslek mensuplarının hizmet sürelerinin bir ayı aşması halinde ilgili odaya üye olmaları öngörüldüğüne göre (i)

bendi kapsamındaki yabancı meslek mensuplarına bir yıllık süre tanınması 6235 sayılı Yasaya aykırı olduğunu”, Dava konusu Yönetmeliğin geçici I. maddesinde belirlenen bir yıllık sürenin ise bitmiş olduğunu kabul etmiş olup, “Aksine bir yorum, 4817 sayılı Yasa’nın yürürlüğe girmesinden önce diğer merciler tarafından verilen çalışma izinlerine süreklilik kazandırabilir ki, böyle bir durum 4817 sayılı Yasa’nın amacına aykırı düşer.” tespitini yaparak yürütmenin durdurulmasına karar vermişlerdir.

Siyasal İktidar, bürokratik engel olarak gördüğü uygulamayı ve yargı kararlarını aşmak için gündemdeki yasa değişikliğinin yapılması yoluna gitmektedir.

YASA TASARISININ HUKUKA AYKIRI YÖNLERİ

Tasarı Yetki Yönünden Anayasa’nın 135. Maddesine Aykırıdır.

Anayasa’nın 135. maddesinin I. fıkrası; Meslek kuruluşlarını,” Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir.” biçiminde tanımlamıştır.

Genel idare içinde yerinden yönetim kuruluşu olan TMMOB’un kurulma gerekçesi ya da işlevi, üniversitelerin lisans öğrenim programlarından mezun olmuş ve 3458 sayılı Yasa ile mimarlık ve mühendislik ünvanı almış meslek mensuplarının mesleklerini icra ederken uyacakları mesleki kuralları tespit etmek ve denetlemektir. Bunun açık anlamı, Anayasa, kamusal bir görev olan meslek kurallarının tespiti ve denetimini TMMOB’ye vermiştir. Meslek mensubunun mesleğini icra ederken gerekli koşullar ve uyacağı kuralları TMMOB ve bağlı Odalar dışında başka bir kurumun belirlemesi Anayasa’ya aykırı olacaktır.

Mesleğin ifası esnasında uyulacak kurallar yalnızca bizim ülkemizde değil tüm dünyada meslek kuruluşlarınınca belirlenmektedir. Akademik yeterlilik ise, her ülkenin akademik yetkin otoritesi tarafından belirlenmektedir. Bu otorite ise yine tüm Dünya'da devlet kurumu olup bizdeki karşılığı ise Yükseköğrenim Kurumu'dur. Tüm Dünyada olduğu gibi bizim ülkemizde de Anayasa ve yasalarımızda akademik ve mesleki kurum ayrı ayrı olarak ele alınarak örgütlenmiş ve yetkileri ayrıştırılmıştır.

Yasa tasarısının 5, 7 ve 23. maddeleri incelendiğinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, yetki alanı dışında akademik ve mesleki yeterlilik incelemesine müdahale etmekte ve yabancı meslek mensupları yönünden 3458 ve 6235 sayılı Yasa'nın uygulanmamaçığını düzenlemektedir. Tasarı, yabancı meslek mensupları yönünden tüm yetkiyi Bakanlığa vermektedir. Bu düzenlemeler ile bu konuda yasalarla yetkilendirilmiş TMMOB, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ve YÖK süreç dışında bırakılmaktadır.

Tasarı'nın 8. maddesinde "4817 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir. Meslekî hizmetler kapsamı dışında istihdam edilecek yabancı uyruklu personel için ilgili mercilerden meslekî yeterlilik konusunda görüş alınmaz. Bu kişiler, akademik ve meslekî yeterlilik ile lisans talep ve yeterlilik uygulamasına tabi değildir." denmektedir.

Bu madde ile, mesleki hizmetler kapsamı dışında istihdam edilecek yabancı personelin, mesleki hizmetler kapsamı dışında hizmet sunacağına tespiti kim tarafından yapılacak ya da buna kim karar verecektir? Yalnızca beyanı esas alınacaksa, herkes bu kapsama rahatlıkla girebilecek ve suistimallerin önü alınamayacaktır. Bir mühendis ve mimarın yapmış olduğu işte mesleki bilgiyi kullanmayacağına Çalışma Bakanlığı karar verecek ise, öncelikle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kendi kuruluş Yasasında olmayan bir yetkiyi kullanmış olacaktır. ÇSGB ne akademik bir otoritedir ne de bir meslek örgütüdür.

Yine tasarının 13. maddesi ile Bakanlığa yetkisiz olduğu bir alanda görev verilmiştir: "4817 sayılı Kanunun

23 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir."Yabancı teknik personel Madde 23 "Avrupa Birliğine üye ülkelerden veya Bakanlar Kurulunca belirlenecek diğer ülkelerden gelecek yabancı mimar ve mühendislerin çalışma izinlerinin verilmesinde, diploma ve ilgili meslek odasına kayıtlı olduğuna dair belgenin ibrazı halinde, 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 34 üncü ve 35 inci maddeleri ile 17/6/1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanunun 1 inci ve 7 nci maddeleri uygulanmaz. Diploma ve meslek odalarına kayıt konusunda yapılacak tespit, Avrupa Birliği mevzuatında ve söz konusu ülkelerin mevzuatında öngörülen ve ilgili kurumlarınca verilmiş belgelerin asıllarının veya tasdikli suretlerinin Bakanlığa sunulması esastır. Birinci fıkraya göre çalışma izni verilen yabancı mimar ve mühendisler, Bakanlık tarafından verilen çalışma izin belgesini ibraz etmeleri halinde, 6235 sayılı Kanunun 36 ncı maddesine göre başkaca bir işleme gerek kalmaksızın ilgili meslek odasına geçici üye olarak kaydedilir."

Bu düzenlemeye göre, yabancıya ibraz etmiş olduğu diploma ve meslek odası üyeliğinin gerçeğe uygun olup olmadığının tespitinin de bir önemi bulunmamaktadır. Tespiti şayet Bakanlık yapacak ise, Bakanlık bir akademik ve meslek örgütü olmadığından bu yetkiyi hangi akademik donanımla yapacaktır.

Tasarı Anayasa'nın Eşitlik İlkesine Aykırıdır.

Türk vatandaşı, yurtdışından akredite olmayan bir yükseköğretim kurumundan mezun ise, YÖK Yasası'nın 7. maddesi gereğince seviye tespit sınavına tabi tutulmaktadır. Seviye tespit sınavında başarılı olmayanlar, yükseköğretim kurumu mezunu sayılmadıkları için mühendis, mimar ve şehir plancısı unvanına sahip olamayacaklarından mesleki faaliyette de bulunamayacaklardır.

Tasariya göre, bir yabancıya akredite olmamış bir yükseköğretim kurumundan mezun olmasının bir önemi bulunmamaktadır. Yabancıya veya çalıştıran firmanın beyanı esas alınarak bu kişilere mesleki faaliyette bulunma olanağı sunulmaktadır.

Mühendislik ve mimarlık mesleğinin icrası için aranan koşullar, yabancı-yurttaş ayrımı yapılarak düzenlenemez. Türk vatandaşı aleyhine düzenlenen ve eşitlik ilkesine aykırı olan bu düzenlemenin ne bilim karşısında ne de hukuk karşısında savunulabilir bir yönü bulunmamaktadır.

Tasarı, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Yasa ile çatışmaktadır.

3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun'un I. maddesi mühendis ve mimarlık ünvanlarının hangi koşullarda kazanıldığını düzenlemiştir. 3458 sayılı Yasa'nın I. maddesi, "Türkiye Cumhuriyeti hudutları dahilinde mühendislik ve mimarlık unvan ve yetkisi ile sanat icra etmek isteyenlerin aşağıda yazılı vesikalardan birine haiz olmak şarttır:

- a) Mühendislik veya mimarlık tahsilini gösteren Türk yüksek mekteplerinden verilen diplomalar;
- b) Programlarının yüksek mühendis veya mimar mektepleri programlarına muadil olduğu kabul edilen bir ecnebi yüksek mühendis veya yüksek mimar mektebinden diploma almış olanlara usulüne tevfikân verilecek ruhsatnameler;
- c) Türk Teknik okulu mühendis kısmı ile programlarının buna muadil olduğu kabul edilen memleket dahilindeki diğer mühendis veya mimar mekteplerinden verilen diplomalar;
- d) Programlarının Türk Teknik okulu mühendis kısmı programlarına muadil olduğu kabul olunan bir ecnebi mühendis veya mimar mektebinden diploma almış olanlara usulüne tevfikân verilecek ruhsatnameler'den birine sahip olanlar" demektedir. Yani, mühendislik ve mimarlık ünvanlarını kazanabilmek için, ya ülkemizde Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) bünyesinde bulunan mühendislik ve mimarlık fakültesinden birinden mezun olmak ya da yabancı mimarlık ve mühendislik fakültelerinden mezun olanların YÖK tarafından verilecek denklik belgesi almak yasal koşuldur. Türkiye'de 3458 sayılı Yasa'nın I.ve 7. maddelerindeki

koşulu yerine getirmiş olan mühendis ve mimar ünvanına sahip olanların mesleki faaliyette bulunabilmeleri için de 6235 sayılı Yasa'nın 33 ve 36. maddeleri gereği ilgili meslek odasına üyelikleri zorunludur.

Tasarı, akademik yeterliliği tespit edilmemiş kişilerin, Türkiye'de ünvanlarını tespit ve faaliyetlerini denetim tabi tutmaksızın mimarlık ve mühendislik hizmetlerine izin verdiğinden 3458 sayılı Yasa'ya aykırıdır. 3458 sayılı Yasa yabancı-yurttaş ayrımı yapmaksızın diplomaların denkliğini öngörmüştür. Tasarı, yabancılar lehine bir muafiyet öngörmektedir.

Tasarı, 2547 sayılı YÖK Yasası ile çatışmaktadır

2547 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin (p) bendinde, yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından alınan önlisans, lisans ve lisansüstü diplomalar ve eklerinin denkliğini tespit etmek görev ve yetkisi, Yükseköğretim Kurulu'na verilmiştir.

Denklik yönünden değerlendirme YÖK tarafından, "Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği" hükümlerine göre yapılmaktadır. YÖK, yurtdışında lisans eğitimi almış olanların Türkiye'de mesleki faaliyette bulunabilmeleri için denklik belgesi alma koşuluna bağlamıştır. Yurtdışında mezun olunan okul, uluslararası bilimselliği tescil edilmiş akredite merkezleri tarafından tanınmamış bir okul ise, YÖK mezun olan kişiyi seviye tespit sınavına tabi tutmaktadır. Bu uygulama dava konusu edilmiş ancak, Danıştay 8. Dairesi'nin 30.04.1998 gün 1997/4055 Esas, 1998/1509 sayılı kararları ile istem reddedilmiştir. Karar, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu tarafından 26.02.1999 gün 1998/780 Esas, 1999/307 sayılı kararla onanmıştır.

Türk vatandaşı, yurtdışından akredite olmayan bir yükseköğretim kurumundan mezun ise, Danıştay'ın bu kararı gereği, mesleki faaliyette bulunabilmesi, mesleki ünvanını kullanması ve ilgili TMMOB meslek odasına üye olması için denklik sınavını başarıyla alması gerekmektedir.

Mesleki unvanların kullanılması ve mesleki faaliyetlerin icrasının bir takım koşullara bağlanması yalnızca ülkemizde yapılan bir uygulama değildir. Bütün gelişmiş ülkelerde, herhangi bir ülkede lisans eğitimi almak yeter koşul olarak görülmemektedir. UNESCO listesinde tanınan üniversitelerden mezun olmak dahi yetmemektedir. Her ülkenin iç hukukunda mesleki hizmetlerin sunumunda bir çok kısıtlama konulmuştur. Akademik yeterlilik dahi yeterli görülmemekte, ek eğitim almak, mesleki yeterlilik ve dil bilmek gibi bir çok koşul birlikte aranmaktadır.

Tasarıda 6235 sayılı TMMOB Yasası açısından aykırılıklar bulunmaktadır.

6235 sayılı TMMOB Yasası'nın 36. maddesindeki, "34 ve 35 maddeler gereğince gelen yabancı meslek mensupları Türkiye'de bir aydan fazla kaldıkları takdirde ihtisaslarına en yakın odaya müracaatla geçici aza olarak kaydolunurlar" hükmü, yabancı meslek mensuplarına herhangi bir muafiyet tanımaksızın; mesleki faaliyette bulunan yabancı meslek mensubunun Türkiye'de "bir aydan" fazla kalması durumunda ilgili odaya üyeliği zorunlu kılmaktadır.

Yine 6235 sayılı Yasa'nın 38. maddesi, "Bu kanunun 33 ve 34 üncü maddelerinde yazılı vecibeleri yerine getirmeyen yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlar Türkiye'de mesleki faaliyetten men edilirler" hükmü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na, yabancı mimar ve mühendislerin Türkiye'de çalışabilmeleri için öncelikle, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile TMMOB'nin akademik ve mesleki yeterliliğine ilişkin olan görüşü alındıktan sonra çalışma izni verebileceğini düzenlemiştir. 6235 sayılı Yasa'nın amir hükümleri, Türk-yabancı ayrımı yapmaksızın mesleki faaliyette bulunabilmeyi TMMOB Yasası'na uygun davranma koşuluna bağlamıştır. Bu yasal düzenlemeler karşısında, yabancı meslek mensubuna çalışma iznini, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile TMMOB'nin olumlu görüşünü aldıktan sonra ve yabancı'nın ilgili meslek odası'na üyelik koşulunu yerine getirmesinden sonra verebilir.

Ülkemizde mesleki faaliyette bulunmak isteyen yabancı meslek mensubuna çalışma izni verilebilmesi ve ilgili meslek odasına üye olması için, Bakanlıkça TMMOB'ye gönderilen talep dosyasında öncelikle, noter onaylı Türkçe tercümeli diploma örneği, YÖK tarafından verilmiş "denklik belgesi"nin, ülkesindeki meslek odasına üyelik belgesi ve meslekten men cezası almamış olduğuna dair belge, daha önce icra etmiş olduğu mesleki faaliyetleri, taahhüt edilen işin mahiyeti ve süresi, almış olduğu ücret, çalıştığı şirkette istihdam edilen diğer yabancı mimar ve mühendislerin sayısı ile Türk vatandaşı meslek mensubunun çalıştırılıp çalıştırılmadığına ilişkin belge ve bilgiler olmak durumundadır. TMMOB, talep dosyasındaki bilgi ve belgeleri inceleyerek yabancı'nın, akademik ve mesleki yeterliliğe sahip olup olmadığı konusunda Bakanlığa görüş bildirmektedir. TMMOB Yasası'nın 33 ve 34. maddelerindeki görüş, sayılan durumların tespitini ifade etmektedir. Yani, yabancı'nın mimarlık ve mühendislik mesleğini icra edebilmesi için akademik ve mesleki yeterliliğe sahip olup olmadığının tespitini içeren değerlendirmedir.

TMMOB'nin 38. maddesindeki üyelik koşulu ise, yabancı'nın Türkiye'deki mesleki faaliyetinin denetlenmesidir. Bir meslek mensubu, mesleğini icra ederken, mesleğinin gerektirdiği yükümlülüklerle uygun olarak mesleğini icra etmek durumundadır. Bunun denetimi de meslek odalarınca yapılmaktadır. Bu nedenle, ülkemizde mimarlık ve mühendislik mesleğini icra eden yabancı, Türk vatandaşı meslek mensubunun uymak zorunda olduğu yükümlülüklerle uygun davranmak ve ilgili meslek Odasına üye olmak zorundadır.

Yukarıda anılan Yasalar, yabancı'nın üyelik koşulunu ortadan kaldıran bir düzenleme getirmemesine karşın, Tasarının 7. maddesinin III. fıkrası, "Meslekî hizmetler kapsamında görev yapacak yabancılara, akademik ve meslekî yeterlilik ile ilgili işlemleri tamamlanıncaya kadar, ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla ve bir yılı geçmemek üzere ön izin verilebilir." demektedir. 23. maddenin son fıkrası da,

yabancı meslek mensuplarının yükümlülüğünü ve denetimini ortadan kaldıran bir içerik taşımaktadır. Yabancı meslek mensubunun hiçbir kayıt ve denetime tabi olmaksızın bir yıllık mesleki faaliyet sunmasının önü açılmaktadır.

Tasarı Kamu Yararına Aykırıdır.

Ülkemizde, Bakü-Ceyhan boru hattı projesinde çalışan mimar ve mühendisler ile Hazine Müsteşarlığı'na çalışma izni verilen ve sayıları beşbinlerle ifade edilen mühendis, mimar ve şehir plancısının akademik ve mesleki yeterlilik prosedürü uygulanmadan mesleki faaliyette bulunduğu ifade edilmektedir. Bunların dışında "kaçak" olarak çalışanların sayısı ise bilinmemektedir. Bu gerçeğe karşın, tasarının yasallaşması ile ülkemizde, mühendis, mimar ve şehir plancısı unvanlarını kullanarak mesleğini icra eden kişilerin gerçekten mimar ya da mühendis olduğunu denetlemenin önü kapatılacaktır. Kaldı ki önceki yanlış uygulamalar sonucu ülkemizde, mühendis, mimar ve şehir plancısı olduğu kanıtlanmamış kişiler, mühendislik ve mimarlık hizmeti sunmaktadırlar. Bu kişiler, her türlü izin ve denetimden muaf çalışmaktadırlar. Bunların büyük bölümü ise, yine yabancı ülke vatandaşlarından oluşmaktadır. Bu şirketler, maliyeti düşürmek için, şirketlerinde 3. Dünya ülke vatandaşlarını çalıştırmakta olup, sigortalılık yükümlülüklerini de sigorta primlerinin düşük olduğu bir ülkede yerine getirerek SSK'na prim dahi ödememektedirler. Bu şirketlerin çalıştırdıkları teknik elemanlar, mühendisler ve mimarlar ise, az gelişmiş ülke vatandaşlarından oluşmaktadır. Şirketler genellikle, Afganistan, Pakistan, İran, Irak, Hindistan, Kore, Türki Cumhuriyet vatandaşlarını çalıştırmaktadırlar.

Bu tablodaki ülke üniversitelerinden mezun olan okullar, uluslararası akredite merkezleri tarafından tanınan üniversiteler olmayıp, YÖK'ün seviye tespit sınavı uyguladığı okullardır. Türkiye'deki mimarlık ve mühendislik fakültelerinin muadili olmayan okullardan mezun olanlara, mühendislik ve mimarlık hizmeti verdirilmesinde kamu yararı olduğunu söylemek ola-

naklı değildir. Mühendis ve mimar olup olmadığı tespit edilmeden, mesleki yeterliliğe sahip olduğu denetlenmeden verilen hizmette, hizmet kalitesi aramanın anlamsız olduğu açıktır.

Demokratik hukuk devletinde, bir yasanın hazırlanış amacı, öncelikle kamu yararının gerçekleşmesine yöneliktir. Oysa, tasarı, kalitesiz hizmetin kontrolsüz olarak sunumuna imkan veren ve kendi vatandaşları aleyhine haksız rekabetin önünü açan bir düzenleme olup, tasarıda kamu yararının gözetildiğini söylemek olanaklı değildir.

Tasarının doğurduğu tehlikeler

Mesleki yeterliliklerin karşılıklı tanınması ilkelerini içeren Konsey Direktifi Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde yayımlanmıştır. Karşılıklı tanınma mevzuatı tam olarak uyumlaştırılmadan bir mesleğin icrası ve bir iş kolunun başka bir ülkede hizmet sunabilmesi mümkün değildir. Direktif iki prosedürü içermektedir. Birincisi minimum eğitim koşulları uyumlaştırılarak otomatik tanıma, diğeri ise meslek sahiplerinin başka bir üye devlette çalışabilmesi için kendi ülkesinde sahip olduğu resmi yeterlilik belgelerinin (diploma, sertifika ve diğer belgeler) çalışmak istediği ülke tarafından verilen diploma ve belge koşullarını ne ölçüde karşıladığını değerlendirme prosedürüdür.

Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanununun 23. maddesinde getirilen düzenlemeyle; Avrupa Birliği üye ülkeleri için geçerli olan yukarıdaki hizmet sunumu şartları Türkiye'nin henüz Avrupa Birliği üyeliği söz konusu değilken bile aranmayacaktır.

Oysa Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği için hazırlanan "Ulusal Program" incelendiğinde "Türkiye ile AB arasında sürdürülmekte olan hizmetlerin serbestleştirilmesi müzakerelerinin seyrine bağlı kalmak kaydıyla, özel kanunlarla düzenlenmiş olan ve mesleğin icrasında "Türk Vatandaşlığı" şartı içeren hükümler, bazı meslek gruplarında, AB üyesi ülke vatandaşları için karşılıklılık ilkesi çerçevesinde tam üyeliğe kadar aşamalı olarak, bazı meslek gruplarında ise yine karşı-

liklilik ilkesi çerçevesinde üyelikten sonra kaldırılacaktır.” denilmektedir.

Görüldüğü üzere, tam üyeliğe kadar karşılıklılık ilkesi çerçevesinde hizmetlerin serbestleştirilmesi programa alınmıştır. Ancak Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun değiştirilen 23. maddesi ile ne Avrupa Birliği üye ülkeleri ne de Bakanlar Kurulunca belirlenecek diğer ülkelerden gelecek yabancı mühendislerin ve mimarların Türkiye’de çalışmaları için verilecek izinde karşılıklılık ilkesi dahi aranmamaktadır.

Ulusal ve uluslar arası pazarda mimarlık mühendislik hizmet sunumunun koşulları değişmekte iken, yabancı mimar ve mühendislerin denetimsiz olarak hizmet sunabilecekleri bir ulusal pazarda Türk mühendis ve mimarların rekabet etme şansı kalmayacaktır. Akademik ve mesleki yeterlilik aranmadan yabancı işgücünün girişine olanak tanınması, yerli hizmet sunucuları bakımından haksız rekabet ortamı yaratacaktır. Bu bağlamda, Avrupa Birliği müktesebatının tam üyelik gerçekleşmeden ya da uyum çalışmaları tamamlanmadan uygulanmasının sektöre yönelik bir tehdit oluşturacağı Başbakanlığa bağlı kurumlarca bile (DPT’nin 9. Kalkınma Planı raporunda) ifade edilmiştir.

Tasarı, AB Ülkeleri Arasındaki Uygulamalara da Aykırıdır.

AB Avrupa Adalet Divanının Bazı Kararlarından örnekler:

Dava C-55/94 (syf 21): Bir meslek yapısına üyelik bir şirketin bir işin icrası ve gereği için bir şart olabilir.

Dava C-234/97 (syf 94): Bir devlet mevzuat ve idari düzenlemelerle bir mesleğin icrası için hak tanıyarak bir sistem yarattı ise, bu mesleki faaliyet belirli şartları yerine getirenlerce icra edilebilir ve bunları yerine getirmeyenlere hizmet sunmak amacıyla yerine getirmeyenlere verilmez.

Dava C-71/76 (syf 98) : Bir AB vatandaşı bir başka AB ülkesinde bir mesleği icra etmek isterse, kendi

kurulduğu ülkedeki yetkin bir otoritenin tanıyacağı denkliğini aldıktan sonra bu girdiği ülkede oturmasına ve bazı sınavları geçme hakkı tanır. Direktifler olmasa da, kendi ülkesinde ulusal bir diploma şartı da var olsa, bir kısıtlama getirilebilir. Anlaşmanın 52. maddesi bu hakkı verir.

Dava C-2/74 (syf 98) : Karşılıklı tanıma direktifleri ile iş kurma hakkı ve bağımsız çalışma ile ilgili kişilerin aktiviteleri ile ilgili kanunlarla koordinasyonu öngörür.

C-234/97 (syf 100) : Ev sahibi ülkenin yetkin otoritesi, bir kişinin bir diğer üye ülkede bir mesleği icra etmek için aldığı diplomalara, sertifikaları, ve diğer nitelik belgelerini, bu ülkede icra edilebilmesi için diplomalarla sertifikalandırılan ihtisas bilgisi ve yetenekleri ile ulusal kuralların gereği bilgi ve nitelikler ile karşılaştırmak üzere dikkate almalıdır.

Dava C-234/97 : Kişi bilgi ve nitelik eksikliklerini ispatla yükümlüdür.

Dava C-375/92 (syf 44) : Objektif kriterler bazında denklikler tanınır ve diplomanın alakalı olduğu çalışmalar ve eğitime bakılır.

Dava C-1864/87 (syf 50) : AB üyesi vatandaşlarına milliyet üzerinden ayırım yapılamaz.

Dava C-96/85 (syf 51) : Bir mesleğin icrası ülke vatandaşı ile yabancıya aynı uygulanır.

Sonuç olarak;

Ülkemiz mühendis, mimar ve şehir plancıları karşısında yabancı mühendis, mimar ve şehir plancılarına ayrıcalık getiren, haksız rekabet ortamı yaratan, meslek kuruluşlarının denetimini ortadan kaldıran, denetimsiz, kuralsız hizmet sunumunu öngören, yabancı mühendis, mimar ve şehir plancılarının akademik ve mesleki yeterlilik kriterleri aranmaksızın, karşılıklılık ilkesi gözetilmeksizin Türkiye’de serbestçe hizmet sunmalarına olanak tanıyan bu düzenlemenin kabulü mümkün değildir.

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU KANUNU TASARISI HAKKINDA TMMOB GÖRÜŞÜ

TBMM gündeminde bulunan Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu Tasarısı Hakkında TMMOB görüşü ilgililerine iletildi. TMMOB'nin görüşü aşağıda verilmiştir:

Mesleki yeterlilik ile ilgili ilk tartışmalara baktığımızda; Ulusal Meslek Standartları Kurumu Tasarısının ilk hazırlandığı sıralarda, AB Genel Sekreterliğinde 10 Eylül 2002 tarihinde yapılan workshop'ta, İŞKUR tarafından sunulan bildiri;

“UMSK tasarı taslağının incelenmesinden de anlaşılacağı üzere; anılan taslak özellikle 99/42/EC sayılı Konsey Direktifi ve kısmen de 92/51/EEC sayılı Konsey Direktifinde öngörülen “muhatap” kurumun altyapısını oluşturmaktadır. Yasal dayanağı ile örgütlenme yapısının esaslarını Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile Ulusal Programdan alan taslak, 99/42/CE sayılı Direktifte tanımlanan “özel yasayla düzenlenmemiş” meslek gruplarını hedefleyerek, söz konusu AB müktesebatı ile uyumu amaçlamaktadır.” denilmektedir.

Burada en önemli söylem, özel yasayla düzenlenmemiş meslek gruplarından bahsedilmemesidir. Öte yandan, ülkemizde birebir yasayla tanımlanmamışsa da kurulmuş Meslek Odaları vasıtasıyla dolaylı olsa da meslekler tanımlanmıştır. Ancak bazı mesleklerin kendi özel kanunları bulunmakta, bazı mesleklerde ise kanun tasarıları hazırlanmaktadır.

Yasa Tasarısı;

I- Kanun yapma tekniğine aykırıdır.

TBMM Genel Kurulu'na sevk edilen Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu Tasarısının “Amaç ve kapsam” maddesi hukuki bir netliğe sahip değildir. “Bu Kanunun amacı; ulusal ve uluslar arası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve mesleki alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek, denetim, ölçme ve değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya

ilişkin faaliyetleri yürütmek için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmek üzere Mesleki Yeterlilik Kurumunun kurulması, çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi ile ulusal yeterlilik çerçevesiyle ilgili hususların düzenlenmesini sağlamaktır.” maddesinin gerek lafzı ve ruhundan gerekse gerekçesinden kanunun hangi meslekleri kapsadığı anlaşılmamaktadır. Tasarı açıklığa sahip olmadığından, mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı mesleklerinin yasa kapsamı dışında olduğunu anlamak olanaklı değildir. Yani, öncelikle, Yasa tasarısı metni açıklığa ihtiyaç duymaktadır.

2- Yasa tasarısının gerekçesi, gerekçe olmaktan uzaktır.

Gerekçede, taslağın amacı, “ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve mesleki alanda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek, denetim, ölçme ve değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek suretiyle teknik ve mesleki eğitim ve öğretim seviyesini yükseltmek ve bunun için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak ve işletmektir” şeklinde belirtilmiştir. Gerekçede ve kanun maddesinden anılan kurumun tüm mesleklerin standartlarını belirleyeceği anlaşılmaktadır. Yasa tasarısında hangi mesleklerin standartlarının belirleneceği açık olmadığından mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı mesleği standartlarının bu kurum tarafından belirleneceği sonucuna ulaşmak zor olmasa gerek. Ancak bu durumu kabul etmek olanaklı değil. Çünkü, Yüksek Öğrenim Kurumlarından yani üniversitede lisans eğitimi almış kişi ve meslek gruplarının, Çalışma Bakanlığı'na bağlı ya da ilişkili, Yönetim Kurulunu oluşturan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İşçi ve İşveren Sendika

temsilcilerinin ve bir tane de meslek kuruluşlarından gelen temsilcinin oluşturacağı bir Yönetimin gözetiminde ve denetiminde meslek standartlarının oluşturulması, bilimsel ve hukuksal temelden yoksundur. Çünkü, Yasa gerekçesinde de emsal olarak sunulan Avrupa örneklerinde olduğu üzere, bu kurumlar üniversitede lisans öğrenimi görmemiş, meslek okulları, meslek liseleri, meslek yüksek okulu ya da okul dışı edinilmiş mesleklerin standartlarını, meslek içi eğitimleri ve belgelendirmeyi kapsamaktadır. Yasa gerekçesinde belirtilen Almanya'daki BIBB (Federal Mesleki Eğitim Enstitüsü) örneğinde, bu kurumun çalışma alanında yüksek öğrenim görmüş meslekler bulunmamaktadır. Bulunmaması da bilimseldir, çünkü bilimsel bilginin uygulamadaki standartını ancak meslek odaları belirler.

Tüm Avrupa ülkelerinde yeterliliklerde meslek odasının onayı aranmaktadır. Avrupa Birliği'nin Mesleki Yeterliliklerin Tanınmasına İlişkin Direktifi; 2005/36/EC'de, mesleki yeterliliklerin tanınması noktasında "herkes için geçerli formalite ve prosedürler oluşturulması" gerektiği belirtilmektedir. Öte yandan meslek kuruluşları tarafından oluşturulacak meslek mensubu sicillerinin tutulmasından bahsetmektedir. Bu formalite ve prosedürler TMMOB ve bağlı odalar tarafından yıllardır uygulanmaktadır. Tüm dünyada, meslek odalarının süreçlerde etkin olması, süreçlerde yer alması ilkesel bir yaklaşımdır.

3- Tasarının 2. maddesinin (ç), (d) ve (e) bendleri, TMMOB Yasası ile çelişmektedir. Mesleki uygulama kuralları meslek odaları tarafından belirleneceğinden bu yetkinin başka organ eliyle yapılması meslek odalarının kuruluş gerekçesine aykırıdır. Bu bağlamda Geçici 2. Maddede düzenlenen "3330 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu gereğince edinilmiş belgeler sahiplerinin üç yıl içinde müracaatları halinde bu Kanun Kapsamında belirlenecek denk belge ve sertifikalar ile değiştirilir" hükmü Odalarımızca verilen belgelerin

hukuki geçerliliği olmayacağı anlamına gelmektedir. Örneğin, Makina, Kimya, Petrol ve Çevre Mühendisleri Odası tarafından Enerji Piyasası Kurumu Kanunu kapsamında dolun tesislerinde çalışan pompacıdan şöforüne kadar eğitim verilen ve sertifikalandırılan kişilerin belgeleri hukuken yok sayılmaktadır. Yasal bir belge, diğer bir yasa ile geçersiz kılınmaktadır. Bu yaklaşım hukuk devleti ilkesi, idarenin sürekliliği ve istikrar ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

4- Kanunun 7. maddesinde Genel Kurulun görevleri, 9. maddesinde ise Yönetim Kurulunun görevleri düzenlenmiştir. Tasarıda özerk bir kuruluş olduğu ifade edilen Kurumun Yönetim Kurulu, Genel Kuruldan daha fazla yetkilerle donatılmıştır. Demokratik esaslara aykırı olarak, daha önceden yasayla Yönetim Kurulu üyeleri belirlenmiş olan ve işsiz bir Genel Kurula sahip olan kurumun özerkliğinden söz etmek olanaklı değildir.

5- Yönetim Kurulu Başkanının, Yönetim Kurulu tarafından seçilip seçilmeyeceği de tasarıda açık değildir. Uygulamada, seçim yapılmaksızın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında iktidar savaşlarına sahne olacak bir görünüm arz etmektedir.

6- Kurumun Bütçe oluşumu da sıkıntılıdır. Avrupa örneklerinde bu tip kurumların esas bütçesini devlet finanse etmektedir. Öte yandan, dünya çapında bilginin kullanılmasına dönük projeler için Bakanlıklar da, kurumların bütçesine kaynak aktarmaktadır. Tasarıda yer alan Genel Kurul üyelerinden aidat alınması şeklindeki düzenleme, TMMOB yönünden uygulanamaz bir hükümdür. Aidatlar dışında geliri olmayan ve denk bütçe üzerine kurulu bir kurumdan aidat alınması TMMOB yönünden hem fiili imkansızlık hem de devletten finansman desteği olmayan bir kuruma yükümlülük yüklemek, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

TMMOB 39. DÖNEM YÖNETİM KURULU GÖREV DAĞILIMINI YAPTI

25-28 Mayıs 2006 tarihleri arasında yapılan TMMOB 39. Olağan Genel Kurulu sonucunda belirlenen TMMOB Yönetim Kurulu 10 Haziran 2006 tarihinde ilk toplantısını yaparak kendi arasında görev dağılımını aşağıdaki gibi gerçekleştirdi. TMMOB Başkanlığına Odamızdan Mehmet SOĞANCI yeniden seçildi. İkinci başkanlığa EMO'dan Hüseyin YEŞİL, Sayman Üyeliğe ise İMO'dan Selçuk ULUATA göreve getirildi. Yürütme Kurulu ve Yönetim Kurulu ise şöyle oluştu:

TMMOB Yönetim Kurulu Görev Dağılımı

- Başkan - Mehmet Soğancı - Makina Mühendisleri Odası
II. Başkan - Hüseyin Yeşil - Elektrik Mühendisleri Odası
Sayman - Selçuk Uluata - İnşaat Mühendisleri Odası
Yürütme Kurulu Ü. - Nail Güler - Harita ve Kadastro Müh. Odası
Yürütme Kurulu Ü. - Alaeddin Aras - Kimya Mühendisleri Odası
Yürütme Kurulu Ü. - İlker Ertem - Maden Mühendisleri Odası
Yürütme Kurulu Ü. - M.Sabri Orcan - Mimarlar Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Halil Gezer - Çevre Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Ekrem Poyraz - Fizik Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Tunçay Şenyurt - Gemi Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Hakan Günay - Gemi Makinaları İşletme Müh. Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Berrin Şenöz - Gıda Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Ü. - B.Burak Kaptan - İç Mimarlar Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Ferhat Özçep - Jeofizik Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Ü. - İbrahim Vardal - Jeoloji Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Cemalettin Küçük - Metalurji Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Ü. - İsmail Küçük - Meteoroloji Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Ali Rıza Tanrıverdi - Petrol Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Müfit Hatat - Peyzaj Mimarları Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Fikret Zorlu - Şehir Plancıları Odası
Yönetim Kurulu Ü. - Ahmet H. Dinger - Tekstil Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Ü. - B.Remzi Suiçmez - Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB Genel Sekreter Vekili Hakan Genç 07.06.2006 tarihinde Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu Tasarısı ile ilgili basın açıklaması yaptı.

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU KANUNU TASARISI TMMOB TARAFINDAN KABUL EDİLEMEZ

Mesleki Yeterlilik Kurumu,

Mühendislerin, mimarların ve şehir plancılarının yeterliliklerinin esaslarını belirleyemez, denetimini, ölçmesini ve değerlendirmesini, belgelendirmesini ve sertifikalandırmasını yapamaz.

Yapmamalıdır.

Bu ülkenin mühendisleri, mimarları, şehir plancıları siyasal iktidarın bir yeni oldu bittisi ile karşı karşıyalar. Biz mühendisler, mimarlar, şehir plancıları gene tümüyle bir oldu bitti ile, tümüyle “ben yaptım, oldu” diyen bir anlayışla karşı karşıyayız.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca daha önce hazırlanan “Ulusal Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanun Tasarısı” Taslağı ile getirilen düzenlemeler, “Yüksek öğretim dışındaki eğitim programları ile edinilen meslekleri” kapsamakta idi. Bu nedenle yasanın hazırlık çalışmalarına TMMOB çağrılmamıştı. Yasa tasarısı meclise gönderildikten sonra, Meclis “Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu” toplantısından bir gün önce Birliğimiz konudan haberdar edilerek, komisyon toplantısına çağrılmış ve görüşlerimiz sorulmuştur. “Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu Tasarısı” 30.05.2006 tarihinde Meclis Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda itirazlarımız dikkate alınmaksızın kabul edilmiştir.

Bu yasa tasarısında TMMOB'ye “Mesleki Yeterlilik Kurumu'nun Genel Kurul Üyesi” olarak yer verilmektedir. Bu yasa tasarısının amacından ve gerekçesinden TMMOB'ye neden yer verildiği anlaşılmamaktadır. Bu Kuruma TMMOB'nin dahil edilmesi ile ne amaçlanmaktadır?

Mühendislerin, mimarların ve şehir plancılarının mesleki yeterliliklerinin bu kurum tarafından saptanacağı düşünüyor ise, bunun kabul edilmesi mümkün değildir. Mühendis, mimar ve şehir plancılarının mesleği uygulama kuralları, meslek içi eğitim ve belgelendirme işlemleri bizatihi meslek odalarınca yapılır ve yapılmaktadır. Dünyada bunun başka bir örneği de bulunmamaktadır. Ülkemizde de Meslek Odalarının kuruluş felsefesi meslek kurallarının, yeterliliğin, meslek içi eğitimin Odalar tarafından yapılması esasına dayanır. Bu yetkinin devlet eliyle kurulmuş ve mühendislik, mimarlık ve şehir planlaması alanıyla ilgili olmayan kurumlara devredilmesi kabul edilemez.

TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği, 14 Aralık 2004 tarihli ve 25670 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Yönetmeliğin amacı; ülke ve toplum yararları doğrultusunda meslek alanları ile ilgili denetimin yapılabilmesi, yetkili üyelerin tanımlanması, üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmalarına yaptıkları işlere ve tamam-

layıcı eğitimlerine dayanan uzmanlıklarının Odalarca belirlenmesi, belgelendirilmesi ve gerektiğinde yetkili üyelerin kamuoyuna önerilmesinin sağlanmasıdır. Bu yönetmelik gereği Birliğe bağlı odalarımız kendi iç düzenlemelerini yapmışlar ve bu konuda önemli adımlar atmışlardır.

Öte yandan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından TMMOB'den istenen "Yetkin Teknik Eleman Kanunu Tasarısı Taslağı", tarafımızca hazırlanarak, "Yetkili Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının Belirlenmesi ve Belgelendirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı" adıyla 28 Şubat 2005 tarihinde Bakanlığa gönderilmiş ve Bakanlıkça ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerine sunulmuştur. Tarafımızca hazırlanan kanun tasarısının amacı da; "mühendis, mimar ve şehir plancılarının ülke ve toplum yararları doğrultusunda meslek alanları ile ilgili uygulama ve denetimin yapılabilmesi için; uzmanlık alanı ve yetkili üyeliğin tanımlanması, yetkili üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmaları, yaptıkları işler ile tamamlayıcı eğitimlerine dayanan uzmanlıklarının Meslek Odalarınca belirlenmesi, belgelendirilmesi ve gerektiğinde yetkili üyelerin kamuoyuna önerilmesinin sağlanması" şeklindedir.

Tüm bunlar varken, siyasal iktidar, bilimin ve teknolojinin dışında bir oldu bitti ile "Meslekî Yeterlilik Kurumu Kanunu Tasarısı"na mühendisleri, mimarları ve şehir plancılarını da sokmak istemektedir. Anılan yasa tasarısı, mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları yönünden uygulanamaz. Üniversitelerin vermiş olduğu diploma, o bireyin mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı kariyerine başlaması için yeteri kadar bilgi-

lendirildiğini belgelemektedir. Diplomadan sonraki süreçte ise meslek örgütleri devreye girmekte ve mesleki uygulama kurallarını bizzat meslek örgütleri belirlemektedir. Tüm dünyada, meslek içi eğitim ve belgelendirme bizzat meslek örgütlerince yapılmaktadır. Kamu otoriteleri kamu güvenliği ve sağlıklı kentleşme yönünden meslek örgütlerinin bilgi birikiminden yararlanmaktadır. Bizde ise süreç tersine çevrilmek istenmekte ve meslek örgütleri devre dışı bırakılmaya çalışılmaktadır.

Bu gün aklın ve bilimsel bilginin doğruluğuna ve yöntemine inanmayan ve TMMOB'nin yetkilerini budamaya çalışan bir kamu yönetimi ile karşı karşıyayız. Bunun adı da AB'ye uyum olarak ileri sürülmektedir. Bu gerekçeyi ileri sürenlerin, siyasal iktidar temsilcilerinin, AB'ye üye ülkelerin meslek örgütlerinin yetkilerini tanımlayan yasa ve tüzükleri yayımlamaları gerekmektedir. Siyasal iktidardan AB üyesi ülkelerin meslek örgütlerinin yetkilerini açıklamalarını bekliyoruz. AB'ye uyum gerekçesi tümüyle bir aldatmacadır.

Mesleki Yeterlilik Kurumu mühendislerin, mimarların ve şehir plancılarının yeterliliklerinin esaslarını belirleyemez, denetimini, ölçmesini ve değerlendirmesini, belgelendirmesini ve sertifikalandırmasını yapamaz, yapmamalıdır. Ülkemizdeki mühendis, mimar ve şehir plancıları, Meslekî Yeterlilik Kurumu'nun kapsamı dışında tutulmalıdır.

Hakan Genç

TMMOB Genel Sekreter Vekili

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet SOĞANCI 13 Haziran 2006 tarihinde basın açıklaması yaptı.

TMMOB, BU DÖNEMDE DE ONURLU YÜRÜYÜŞÜNÜ, DİK DURUŞUNU SÜRDÜRECEK

TMMOB, 39. (2006-2008) döneminde de;

Ülkemizin tüm varlıklarının özel sermaye istismarından kurtararak, toplumsal gönencimizin artırılmasına yönelik ulusal, bölgesel ve kentsel düzeyde planlı ve kamusal bir ekonomi politikası esas alınarak, kamusal kaynaklara dayalı ve istihdamı arttırıcı sanayileşme ve kalkınma hedefine yönelik, özelleştirmelerin durdurulması, özelleştirilen halka ait varlıkların kamulaştırılması ve kamu kuruluşlarının yeniden güçlendirilmesi için,

Son yıllarda özellikle dış bağımlılığın arttığı enerji sektöründe, nükleer enerji santralleri ve benzer maceralardan vazgeçilmesi ve ulusal kaynaklara dayalı, planlı bir politika izlenmesi için,

Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) ile neredeyse bütün geleneksel kamu hizmeti alanlarının piyasalaştırılarak yabancı sermayenin istilasına açılmasına karşı çıkmak için,

Eğitimde öğrencileri müşteri olarak gören zihniyetin egemen olmasını sağlamaya yönelik girişimlere ve eğitim hizmetlerini bütünüyle bir pazar haline getirme çalışmalarına karşı durmak için,

Bütün çalışanlara grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkının tanınması için,

Tutuklu ve hükümlülerin tecritine dayalı hücre (F) tipi cezaevi uygulamalarına son verilmesi, cezaevlerinde insani yaşam koşullarının hakim kılınması için,

Başta düşünce ve örgütlenme özgürlüğü olmak üzere tüm demokratik hak ve özgürlüklerin, sözün özü demokrasinin önündeki engellerin kaldırılması için,

Ülkemizin doğasının korunması, sanayileşmenin çevreyi ve doğayı tahrip etmeden gerçekleştirilmesi için,

Kentsel mekanın, toplumsal yarar ve kullanım değeri ilkesi etrafında üretilmesi-paylaşılması, ve doğal-kültürel varlıkların koruma-kullanma dengesi içerisinde yaşatılması için,

Kadına yönelik şiddeti ve toplumsal hayatın her noktasında cinsiyet ayrımcılığını önlemek için ve tüm emekçi kadınların mücadelelerinin yanında olmak-birlikte mücadele etmek için,

Tarım arazilerinin yok olmasına, kirlenmesine, genetik tohum ve gıdaların ülkemize sokulmasına, çiftçimizi üretimden, tarlasından koparan işsiz, yoksul bırakan politikalara karşı durmak için,

Su ve suya bağlı hizmetlerde çevre ve insan esas alınarak suyun mülkiyeti ve hizmetlerinin kamuda kalmasının sağlanması için,

AB müzakere sürecinin ülke çıkarları, çalışanlar, demokratik hak ve özgürlükler yönünden bir mücadele süreci olarak değerlendirilmesi için,

Kıyı ve orman yağmasına karşı çıkmak için,

“Madenlerimizin gerçek sahipleri halkımızdır” şiarını her zaman her alanda daha güçlü haykırmak için,

Hasankeyf'te uzun bir tarihi süreci yansıtan bir birimin dağıtılmasına, Bergama'da, Eşme'de, Belek'te sermayenin halkın karşı çıkışına rağmen hukuk dışı yönelimlerine, Fırtına Vadisi'nde, Munzur'da, Sınop'ta, Aloinoi'de doğanın tahribine zemin hazırlayanlara, deprem ve taşkınları kader olarak kabul edip, hızlandırılmış tren kazalarına neden olanlara dur demek için,

“Geleceğe uzak olan üzüntüye yakındır” lafzından yola çıkarak “gençlik geleceğimizdir” şiarını her zaman her alanda daha güçlü haykırmak ve yaşama geçirmek için,

Emperyalist yayılcılığın bir parçası olan İran'a yönelik müdahaleye şiddetle karşı çıkmak, ülkemizin Dünya'da ve Ortadoğu'da saldırganlığın karşısında/dışında kalması için verilecek mücadelenin bir parçası olmak için,

Kürt sorununun demokratik, adil, eşitlik temelinde barışçıl yöntemlerle çözülmesi için,

Üretmek büyüyen ve paylaşarak gelişen bir ülkede insanca ve barış içinde yaşamak için,

Birlikte karar alma, birlikte üretme, birlikte yönetme ilkesi ile birlikte;

Onurlu yürüyüşünü, dik duruşunu sürdürecektir.

“Başka bir dünya, başka bir Türkiye, başka bir yaşam” mümkündür.

Yaşasın TMMOB Örgütülüğü.

Mehmet Soğancı

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

TMMOB YÖNETİM KURULU

Başkan - Mehmet Soğancı - Makina Müh. Odası

II. Başkan - Hüseyin Yeşil - Elektrik Müh. Odası

Sayman - Selçuk Uluata - İnşaat Müh. Odası

Yürütme Kurulu Ü. - Nail Güler - Harita ve Kad. Müh. Odası

Yürütme Kurulu Ü. - Alaeddin Aras - Kimya Müh. Odası

Yürütme Kurulu Ü. - İlker Ertem - Maden Müh. Odası

Yürütme Kurulu Ü. - M.Sabri Orcan - Mimarlar Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Halil Gezer - Çevre Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Ekrem Poyraz - Fizik Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Tuncay Şenyurt - Gemi Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Hakan Günay - Gemi Mak. İşletme Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Berrin Şenöz - Gıda Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - B.Burak Kaptan - İç Mimarlar Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Ferhat Özçep - Jeofizik Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - İbrahim Vardal - Jeoloji Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Cemalettin Küçük - Metalurji Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - İsmail Küçük - Meteoroloji Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Ali Rıza Tanrıverdi - Petrol Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Müfit Hatat - Peyzaj Mimarları Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Fikret Zorlu - Şehir Plancıları Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Ahmet H. Dinçer - Tekstil Müh. Odası

Yönetim Kurulu Ü. - Baki Remzi Suiçmez - Ziraat Müh. Odası

TMMOB, SİYASAL İKTİDARA “DUR!” DİYOR!

27 Haziran 2006

Siyasal iktidarın yasamızda yapacağı değişikliklerle ülkemiz kapıları akademik ve mesleki yeterliliği kanıtlanmamış yabancı mühendis, mimar ve şehir plancısına sonuna kadar açılmaktadır!

Oysa, ülkemizde mühendis, mimar ve şehir plancılarının %25'i işsizdir ya da meslek dışı işte çalışmaktadır.

Egemen devlet olgusu, uluslar arası hukukta karşılıklık ilkesi üzerinden ilişki kurar. Hiç bir ülke tek taraflı olarak kendi vatandaşı aleyhine taviz vermez. Ancak, siyasal iktidar, tek bir ülke lehine değil, dünyadaki 191 ülkenin sermayesi lehine kendi vatandaşı aleyhine yasa hazırlamıştır.

Kimsenin gitmek istemediği Suudi Arabistan bile, ülkemiz mühendis, mimar ve şehir plancılarına ülkelerine girişte sınav uygularken, Türkiye'de Suudi mühendis, mimar ve şehir plancıları diploma denkliğine ve mesleki yeterliliğe tabi olmayacaktır. Suudi Arabistan sadece bir örnektir.

Ülke vatandaşı olan mühendis ve mimarları uluslar arası sermayeye teslim etmeye çalışan siyasal iktidar anayasal suç işlemeye hazırlanmaktadır.

Hazırladıkları yasayla akademik ve mesleki yeterliliği olmayan mühendis, mimar ve şehir plancıları ülkemizde meslek icra edecekler ve bu meslek mensupları denetimden muaf olacaktır!

Yabancı bir üniversiteden mezun yurttaşımız ülkemizde çalışacağı zaman her türlü denetimden geçecekken, aynı üniversiteden mezun yabancı ülke vatandaşı ülkemize hiçbir denetimden geçmeden girecektir.

Biz yabancıların çalışma izni konusunda değişiklik yapan yasanın meclis gündeminden çekilmesini istiyoruz.

Kendi ülkesinde yabancı konumuna getirilen mühendis ve mimar ve şehir plancıları, yurttaşlık haklarını elinden almak isteyenlere “dur !” demektedir.

Mühendisini, mimarını, şehir plancısını gözden çıkararak siyasal iktidarı biz de gözden çıkarıyoruz.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

SİYASAL İKTİDAR NE YAPACAĞINI ŞAŞIRDI, ŞİMDİ DE YABANCILAR ÜZERİNDEN YASAMIZLA VE MESLEĞİMİZLE UĞRAŞIYOR.

27 Haziran 2006

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı 23 Haziran 2006 tarihinde “Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı” hakkında basın açıklaması yaptı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın değişiklik teklifi ile gündeme getirdiği, sonra Başbakanlık müdahalesi ile son şeklinin verildiği “Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı”, TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu'nun 22.06.2006 tarihli toplantısında, hiçbir önerimiz kabul edilmeyerek Meclis Genel Kurulu'na sevk edildi.

Siyasal iktidar bu tasarı ile:

1. Yabancı mimar ve mühendisler hakkında 6235 sayılı TMMOB Yasasının ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Yasasının uygulanmayacağını,
 2. Akademik ve mesleki yeterliliği kanıtlanmamış yabancı mimar ve mühendislere; ülkemiz kapısının hiçbir kısıtlama olmaksızın sonuna kadar açık olduğunu,
 3. Bu ülkenin mühendis, mimar ve şehir plancılarının kendi ülkesinde aslında “yabancı” olduğunu,
 4. Yabancı mühendis, mimar ve şehir plancısı ile bu ülkenin mühendisinin, mimarının ve şehir plancısının haksız bir rekabetin içinde olması gerektiğini,
- söylüyor.

Bu tasarısı, hukuksal, bilimsel, teknik ve her türlü maddi temelden yoksundur. Siyasal iktidar bu tasarısı meclise getirmekle; açıkça “ne yapacağını şaşırıldığını” ilan etmektedir.

Bu tasarının 14. maddesinde; “Avrupa Birliğine üye ülkelerden veya Bakanlar Kurulunca belirlenecek diğer ülkelerden gelecek yabancı mimar ve mühendislerin çalışma izinlerinin verilmesinde, diploma ve ilgili

meslek odasına kayıtlı olduğuna dair belgenin ibrazı halinde, 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 34 üncü ve 35 inci maddeleri ile 17/6/1938 tarihli ve 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanunun 1 inci ve 7 nci maddeleri uygulanmaz.” denilmektedir.

Bu madde ülkemizin mühendisleri, mimarları ve şehir plancıları adına söylüyoruz ki: Bizim tarafımızdan asla kabul edilemez.

Bu madde, egemen bir devletin kendi kurumlarını ve yetkilerini inkar eden, hiçbir ulusal kuralı tanımayan, yetişmiş teknik elemanlarını ulusal ve uluslararası sermayenin çıkarları adına yok sayan bir anlayışın maddesidir.

Bu tasarı yanlışlıkla(!) ve bu haliyle yasalaştığında, sonuçları ne olacaktır?

1. Akademik ve mesleki yeterliliği kanıtlanmamış kişiler bu ülkede “mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı mesleğini” icra edebilecek duruma gelecektir. Oysa her ülkenin olduğu gibi, ülkemizin de “diploma” verilmesini düzenleyen, yasayla tanımlanmış bir kurumu vardır. Bugün, yabancı bir üniversiteden mezun olmuş bir şahsın -ister yabancı ülke vatandaşı, ister yurttaşımız olsun- diploma denkliğini veren kurum Yüksek Öğretim Kurumu’dur. Tasarıya göre ise, üniversite denkliğinin akademik kurum tarafından kanıtlanmasının gereği bulunmamaktadır. Bu anlamda, bu meslek ile ilgili “akademik bir alan” kaosa sürüklenecektir.

2- Bu tasarı yasalaştığında, yurtdışında okuyan ülkemiz vatandaşı, başka bir ülke vatandaşı ile yurtdışındaki aynı üniversiteden mezun olup ülkemize çalışmaya geldiğinde, yurttaşımız için denklik belgesi aranacak ama yabancı ülke vatandaşı için aranmayacaktır. Bu yaklaşım, Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu’nun 1998/780 Esas, 1999/307 sayılı kararına göre akademik yeterliliği kanıtlanmamış kişilerin mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı yapamayacaklarına ilişkin kararı siyasi iktidar tarafından bu düzenleme ile yok sayılmaktadır. Yargı kararlarını aşmak için yasal düzenleme yoluna gitmek, olsa olsa bir teslimiyetin ifadesidir.

3- Ülkemizde, mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı alanındaki “mesleki yeterliliği” belirleyen kurum

TMMOB’dur. Meslek disiplini ve icrası için gerekli meslek kuralları doğal olarak ve tüm dünyada kabul gördüğü şekli ile, meslek kuruluşlarınca belirlenmektedir. Yasa tasarısı ile TMMOB ve bağlı odalarına “yabancı ülke vatandaşı meslek mensuplarına hiçbir kural uygulamayınız” denilmektedir. Bu tasarının mantığı, öncelikle meslek kuruluşlarının varoluş gerekçesine aykırıdır. Ülkemizde hukukun üstünlüğünü savunanlar, öncelikle ve asgari olarak; kendi yurttaşları için ne istiyorlarsa, yabancı ülke vatandaşları için de onu istemelidirler. Kural tanınmaz bir şekilde bütünlüşmeye çalışılan AB ülkeleri arasında dahi, “diğer ülke vatandaşlarına, en fazla kendi yurttaşlarına tanınmış hakları tanıyan” bir anlayış varken, ülkemizin muz cumhuriyeti konumuna düşürülmek istenmesi, anlaşılabilir bir tutum değildir.

4- Bu tasarı yasalaştığında, “denetimsiz hizmet sunumu”nun önü açılacaktır. TMMOB Yasası’nın gerekçesinde “mühendislik ve mimarlık hizmetinin ülke güvenliği ile yakından ilgili olduğu” saptaması vardır. “Ülkemize denetimsiz yabancı girişi” ve dolayısıyla; meslek mensuplarının denetimini ortadan kaldıracak yasal düzenlemeler, mühendislik hizmetini kamu çıkarından ve ülke güvenliğinden uzak bir noktaya getirecektir.

5- Bu tasarı yasalaştığında, haksız rekabetin önü açılacaktır. Yabancı “kilit ve idari” personelin, mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı alanındaki tüm kurallardan muaf tutulması, yabancı meslek mensuplarının akademik ve mesleki yeterliliğinin aranmaması; ülkemiz mühendislerinin, mimarlarının ve şehir plancılarının mesleklerini icrasını engelleyecek ve meslek bürolarının kapanmasını gündeme getirecektir.

Uyarıyoruz:

Mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı mesleğinin icrası için aranan koşullar, yabancı-yerli ayrımı yapılarak düzenlenemez. Yurttaşların aleyhine ve eşitlik ilkesine aykırı olan bu tasarının ne bilim karşısında ne de hukuk karşısında savunulabilir bir yönü bulunmamaktadır. Siyasal iktidar şaşırmış durumdadır. Ama bilmelidir ki; ülkesinin mühendisini, mimarını, şehir plancısını gözden çıkararak yasal düzenlemeleri gündeme getiren siyasi iktidarı, bu ülkenin mühendisi, mimarı, şehir plancısı da gözden çıkarmaktadır.

Mehmet SOĞANCI
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı 30.06.2006 tarihinde Sivas Katliamı'nın 13. yılını konu alan Basın açıklaması yaptı.

SİVASI UNUTMADIK UNUTTURMAYACAĞIZ!

Bu yıl Sivas katliamının 13. yılı.

Bundan 13 yıl önce, 2 Temmuz 1993 günü Sivas'ta Madımak Otel'de, yakılarak katledilen insanlarımızın aydınlık yüzleri gözlerimizin önünde. O gün Sivas'ta yaşananlar, dün yaşanmışçasına aklımızda. TMMOB, her 2 Temmuz'da olduğu gibi, bu yıl da, dost örgütler ile birlikte omuz omuza duracak.

O gün beynimizde gene Sivas'ta yanan o aydınlık yüzlerin ışığı olacak. O gün hep birlikte, hep bir ağızdan ve her şeye inat; "Başka Bir Yaşam, Başka Bir Türkiye, Başka Bir Dünya Mümkün" diyeceğiz. O gün gene dostlarımızla birlikte sesimizi yükselteceğiz:

Sivas'ı unutmamak, unutmayacağız, unutturmaya-
cağız.

Mehmet SOĞANCI

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

SİVAS KATLIAMININ 13. YILI
emperyalizme, faşizme, gericiğe karşı
bağımsızlık, emek, demokrasi, barış, insan hakları, laiklik ve özgürlükler için
MÜCADELE HAFTASI
SİVASI UNUTMADIK UNUTTURMAYACAĞIZ!
MITİNG
Tarih: 2 Temmuz 2006
Yer: Abdî İpekçi Parkı
Saat: 18:00
Saat 18:30'da Toros Sokak'ta toplanılacaktır.
KATILIMCI KURUMLAR
Konuk Sanatçı Cahit BERKAY
TERTİP KOMİTESİ

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı 15.06.2006 Tarihinde 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişiyle ilgili basın açıklaması yaptı.

15-16 HAZİRAN 1970, TÜRKİYE MÜCADELELER TARİHİNİN ÖNEMLİ GÜNLERİNDENDİR

15-16 Haziran 1970 de ve sonrasında yaşanan neydi? Dönemin siyasal iktidarının, 274 ve 275 sayılı yasaları değiştirerek, sendika seçme özgürlüğünü ortadan kaldırarak, sendikal tekel yaratmayı hedeflediği günler yaşanmaktaydı. Gelişmeler üzerine Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Anayasa'nın tanıdığı direnme hakkını kullanacağını açıkladı. İşçiler 15-16 Haziran'da İstanbul sokaklarını işgal ettiler. İstanbul ve çevre illerdeki tüm fabrikalarda üretim durdu, işçiler kent meydanlarına aktı. Haliç köprüleri açıldı. Boğaz'da vapur ve motor ulaşımı kesildi. 16 Haziran'da, Kadıköy Meydanı'nda polislerin, sayıları onbinleri aşan işçi kitlesinin üzerine açtığı ateş sonucu Mutlu Akü Fabrikası'dan Yaşar Yıldırım, Vinleks'ten Mustafa Bayram ve Cevizli Tekel Fabrikası'ndan Mehmet Gıdak adlı işçilerle birlikte bir esnaf ve bir de polis yaşamını yitirdi, yüzlerce işçi yaralandı. Sıkıyönetim ilanına ve işverenlerin işbaşı yapılması konusunda askerleri yardıma çağırmasına rağmen Türk Demir Döküm, Sungurlar, Derby, Elektrometal, Rabak, Auer, Çelik Endüstrisi, Otosan, Arçelik, Vita başta olmak üzere birçok işyerinde direnişler sürdü. Sendikalar ve toplu sözleşme yasalarında yapılmak istenen değişiklikleri protesto etmek için İzmir'de Lastik-İş, T. Maden-İş ve Gıda-İş'e bağlı işyerlerinde 18 Haziran'da bir gün süreli grev yapıldı. 15-16 Haziran direnişine katıldıkları gerekçesiyle ücretleri kesilen Gıslaved işçileri 13 Ekim'de başlattıkları oturma grevini, direnişe döndürdü. Güvenlik güçleri fabrikaya girmek için iş makineleri kullanıp duvarı yıktı, içeri girdiklerinde işçilerin üzerine ateş açıldı ve Lastik-İş üyesi Hüseyin Çapkan öldü. Yarım saati aşan bir çatışmanın sonucunda çok

sayıda işçi de yaralandı. Çapkan'a binlerce işçinin katıldığı bir tören yapıldı. Aliğa rafinerisi inşaatında çalışan Yapı-İş Sendikası (YİS) üyesi iki yüz seksen işçi 6 Ağustos'ta greve başladı. İşveren, grevi kırmak için çeşitli baskı yöntemlerine başvurdu. 22 Ağustos'ta şantiyeye mühendisleri taşıyan aracın şoförü Yapı-İş Genel Başkanı Necmettin Giritlioğlu'nu öldürdü.

Yıl 1970 idi. Sonra 12 Mart 1971 karanlığı geldi. Sonra 12 Eylül 1980 karanlığı.

TMMOB, "bütün çalışanlara grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkının tanınması"nı savunur. Çalışanların örgütlenmelerinin önündeki, tüm engellerin kaldırılmasını savunur. Üreterek büyüyen ve paylaşarak gelişen bir ülkede insanca ve barış içinde yaşamayı savunur. Bağlı odaları ve üyeleriyle birlikte ülkedeki ve dünyadaki emek güçleriyle dayanışma içinde, bağımsızlıkçı, eşitlik ve özgürlükçü bir Türkiye ve Dünya için çalışmalarını sürdürür.

TMMOB, "Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz" demektedir.

TMMOB, DİSK'i sevgiyle selamlamaktadır. DİSK'e bağlı sendikaların üyelerinin sorunlarını kendi sorunu olarak görmektedir.

TMMOB, Türkiye mücadeleler tarihinin önemli günlerinden gördüğü 15-16 Haziranı, 15-16 Haziran direnişini yaratanları bir kez daha selamlamaktadır

Mehmet SOĞANCI
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı